

บทที่ 5

สรุปผล และข้อเสนอแนะ

ความสำคัญของปัญหา

รายการวิทยุท้องถิ่นเพื่อการมีส่วนร่วม “ฮอมกันคิด ปั่นกันรู้” ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้กับองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder) ได้มีส่วนร่วมในการใช้สื่อวิทยุของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นสื่อของภาครัฐ จากการศึกษาเอกสารการดำเนินโครงการพัฒนาวิทยุท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม พบว่าที่มาของรายการวิทยุท้องถิ่นเพื่อการมีส่วนร่วม “ฮอมกันคิด ปั่นกันรู้” เกิดขึ้นจากความต้องการของหน่วยงานภาครัฐที่ต้องการจะพัฒนาระบบราชการไทยตามแผนยุทธศาสตร์ การเปิดระบบราชการที่มุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจการบ้านเมืองโดยตรงมากขึ้น ดังนั้นจึงได้นำหลักการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมมาพัฒนารายการวิทยุโดยเฉพาะสถานีวิทยุกระจายเสียงของกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นสถานีของรัฐ โดยถือเป็นมิติใหม่ของกรมประชาสัมพันธ์ที่เปิดโอกาสให้ผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมทั้งกระบวนการอย่างแท้จริง แต่เนื่องจากรายการวิทยุท้องถิ่นเพื่อการมีส่วนร่วม อยู่ภายใต้กรอบการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐ การดำเนินงานที่ผ่านมาของรายการวิทยุท้องถิ่นเพื่อการมีส่วนร่วม “ฮอมกันคิด ปั่นกันรู้” สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ จึงอาจจะไม่สามารถสร้างการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงได้ เนื่องจากยังคงถูกจำกัดด้วยนโยบายการห้ามนำเสนอข่าวสาร ที่อาจจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของเครือข่ายองค์กรร่วมจัดในการดำเนินรายการวิทยุท้องถิ่นเพื่อการมีส่วนร่วม “ฮอมกันคิด ปั่นกันรู้” สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1. เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมดำเนินรายการวิทยุท้องถิ่นเพื่อการมีส่วนร่วม “ฮอมกันคิด ปั่นกันรู้”
2. เพื่อศึกษารูปแบบการเข้ามาเป็นเครือข่ายองค์กรร่วมจัดฯ

3. เพื่อศึกษาลักษณะการมีส่วนร่วมของเครือข่ายองค์กรร่วมจัดฯ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลเฉพาะประชากรในจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือวิจัย และเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากเครือข่ายองค์กรร่วมจัดรายการวิทยุท้องถิ่นเพื่อการมีส่วนร่วม “สอมกันคิด ปั่นกันรู้” สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ 17 องค์กร รวมทั้งสิ้น 21 คน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของเครือข่ายองค์กรร่วมจัดในการดำเนินรายการวิทยุท้องถิ่นเพื่อการมีส่วนร่วม “สอมกันคิด ปั่นกันรู้” สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมดำเนินรายการ

กลุ่มตัวอย่างจากเครือข่ายองค์กรที่เข้าร่วมดำเนินรายการวิทยุท้องถิ่นเพื่อการมีส่วนร่วม “สอมกันคิด ปั่นกันรู้” สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ จากจำนวนทั้งหมด 17 องค์กร 21 คน เป็นเพศชาย 16 คน เพศหญิง 5 คน มีอายุน้อยที่สุดคือ 20 ปี สูงที่สุดคือ 82 ปี การศึกษาระดับต่ำที่สุดคือชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับสูงที่สุดคือปริญญาเอก ในจำนวนนี้มีสมาชิกเครือข่ายองค์กรร่วมจัดฯ ที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี 2 คน และกำลังศึกษาระดับปริญญาโท 1 คน ซึ่งทั้งหมดเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีประสบการณ์ในการจัดรายการวิทยุน้อยที่สุดคือ 6 เดือน และมากที่สุดคือ 20 ปี

ตอนที่ 2 รูปแบบการเข้ามาเป็นเครือข่ายองค์กรร่วมจัดรายการ

รูปแบบการเข้ามาเป็นเครือข่ายขององค์กรร่วมจัดรายการวิทยุท้องถิ่นเพื่อการมีส่วนร่วม “ฮอมกันกิด ปั่นกันฮู้” ขององค์กรทั้ง 17 องค์กร 21 คน แบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ จากผลการศึกษาพบว่า

รูปแบบที่ 1 เป็นอาสาสมัครเข้ามามีส่วนร่วมด้วยตัวเอง คือเป็นผู้ที่มีจิตอาสาเข้ามาดำเนินงานร่วมกับรายการตั้งแต่เริ่มแรกที่มีการจัดตั้งรายการวิทยุท้องถิ่นเพื่อการมีส่วนร่วม “ฮอมกันกิด ปั่นกันฮู้” และเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ รวมถึงมีประสบการณ์ในด้านใดด้านหนึ่ง และผู้ที่อาสาสมัครเข้ามาจัดรายการส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุเกษียณจากราชการแล้ว แต่ยังเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการช่วยเหลือสังคมโดยเผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อวิทยุได้

รูปแบบที่ 2 หน่วยงานคัดเลือก คือเป็นผู้ที่มีความสามารถในการจัดรายการวิทยุ โดยหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมอยู่ก่อนแล้วเสนอชื่อองค์กรต้นสังกัดให้มาเป็นเครือข่ายขององค์กรร่วมจัดรายการ จากนั้นองค์กรต้นสังกัดนั้นๆ จึงทำการคัดเลือกสมาชิกในองค์กรของตนที่มีความสามารถให้มาร่วมจัดรายการวิทยุฯ โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบของหน่วยงานคัดเลือกมาเพื่อจัดรายการนี้ จะเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมกับรายการวิทยุอย่างถาวร ตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงาน การวางแผนนโยบายการทำงานต่างๆ รวมถึงการร่วมในการจัดรายการทุกครั้ง เช่นเดียวกับรูปแบบการเป็นอาสาสมัคร เพียงแต่การเข้ามาในครั้งแรกมีความแตกต่างกันเท่านั้น

รูปแบบที่ 3 หน่วยงานมอบหมายให้มาร่วมรายการ คือ ผู้ที่มาร่วมจัดรายการโดยหน่วยงานที่เป็นเครือข่ายองค์กรร่วมจัดได้มอบหมายให้สมาชิกในองค์กรหรือหน่วยงานนั้นๆ มาจัดรายการ ซึ่งเป็นใครก็ได้ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายมา ซึ่งในแต่ละครั้งอาจจะไม่ใช่คนๆ เดียวกันก็ได้

รูปแบบที่ 4 การได้รับเชิญจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ โดยทางสถานีฯ เห็นว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดรายการวิทยุ หรือสามารถพูดผ่านสื่อวิทยุได้

ตอนที่ 3 ลักษณะการมีส่วนร่วมของเครือข่ายองค์กรร่วมจัด

ลักษณะการมีส่วนร่วมของเครือข่ายองค์กรร่วมจัดตามแนวคิดระดับการมีส่วนร่วมของการพัฒนา แบ่งเป็น 4 ด้านคือ ด้านการผลิตรายการ ด้านการวางแผน ด้านการตัดสินใจ และด้านการประเมินผล โดยเครือข่ายองค์กรร่วมจัดยังไม่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เป็นเพียงการมีส่วนร่วมแบบพอเป็นพิธีเท่านั้น

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ค้นพบประเด็นที่น่าสนใจ ที่จะนำมาเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ของสมาชิกเครือข่ายองค์กรร่วมจัดที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดรายการ “สอมกันคิด ปั่นกันรู้” พบว่า กลุ่มตัวอย่างจากเครือข่ายองค์กรร่วมจัดรายการวิทยุท้องถิ่นเพื่อการมีส่วนร่วม “สอมกันคิด ปั่นกันรู้” ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง กล่าวคือ เป็นเพศชาย ร้อยละ 76.19 เพศหญิง ร้อยละ 23.81 มีอายุระหว่าง 20 – 82 ปี โดยอายุเฉลี่ยเท่ากับ 46.8 ปี อายุสูงสุด 82 ปี อายุต่ำสุด 20 ปี ร้อยละ 61.90 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีอาชีพส่วนใหญ่รับราชการและข้าราชการบำนาญเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 14.29 โดยมีประสบการณ์การจัดรายการวิทยุเฉลี่ยเท่ากับ 3.21 ปี ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 ผู้ที่สนใจเข้าร่วมจัดรายการ สามารถสมัครเข้ามาจัดรายการ “สอมกันคิด ปั่นกันรู้” ได้ เนื่องจากทางสถานีฯ ไม่จำกัดเพศ อายุ อาชีพ การศึกษา แต่ต้องมีความรู้ความสามารถในเรื่องที่นำมาถ่ายทอดได้อย่างแท้จริง และมีสถานภาพเป็นสมาชิกที่สังกัดอยู่ในกลุ่มองค์กรที่เป็นเครือข่ายกับรายการ

1.2 เครือข่ายองค์กรร่วมจัด ควรพิจารณาเลือกผู้สูงอายุ หรือผู้ที่เกษียณอายุราชการไปแล้ว แต่ยังสามารถถ่ายทอดความรู้ที่เป็นประโยชน์ได้ เข้ามาเป็นสมาชิกขององค์กร และมอบหมายให้เป็นผู้ร่วมดำเนินรายการ

1.3 รายการนี้ควรเปิดโอกาสให้กลุ่มคนที่มีความรู้ ความสามารถได้เข้ามามีส่วนร่วม โดยไม่มีการจำกัด เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา โดยจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านนั้นๆ อย่างแท้จริง

2. ด้านรูปแบบการเข้ามามีส่วนร่วม ของรายการ “ฮอมกันกิด ปั่นกันฮู้” พบว่า มี 4 รูปแบบ คือ อาสาสมัคร ได้รับเชิญจากทางสถานีฯ หน่วยงานมอบหมาย และหน่วยงานคัดเลือก โดยกลุ่มที่อาสาสมัครเข้ามาจัดรายการ พบว่า เป็นผู้ที่มีจิตอาสา ต้องการช่วยเหลือสังคม หรือเผยแพร่ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

ได้รับเชิญจากทางสถานีฯ มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนประเด็นต่างๆ ที่เกิดขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่ ให้ประสบความสำเร็จ โดยต้องเป็นผู้มีความรู้ ความชำนาญในประเด็นที่นำมาเสนอในรายการ

หน่วยงานคัดเลือก เป็นผู้มีความรู้ในการถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับองค์กรผ่านสื่อวิทยุฯ ได้เป็นอย่างดี

หน่วยงานมอบหมาย เป็นผู้มีความถนัดในด้านการพูด และการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานอื่นๆ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

2.1 องค์กรร่วมจัดที่ต้องการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ควรคัดเลือกคนจากประสบการณ์การทำงาน โดยเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการถ่ายทอด หรือการพูดผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงได้

2.2 บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีจิตอาสา หรือสนใจให้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อวิทยุ จะต้องอาสาเข้ามามีส่วนร่วมกับรายการ โดยแจ้งความจำนงขอเข้ามามีส่วนร่วมกับเครือข่ายขององค์กรร่วมจัดรายการวิทยุ หรือเจ้าหน้าที่ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อจะได้เข้ามาเป็นเครือข่ายร่วมจัดรายการ และขยายการมีส่วนร่วมของรายการวิทยุ ฮอมกันกิด ปั่นกันฮู้ ไปยังประชาชนให้ทั่วจังหวัดเชียงใหม่

3. ด้านลักษณะการมีส่วนร่วม พบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่าง จากเครือข่ายขององค์กรร่วมจัด จำแนกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการผลิตรายการ ได้แก่ การกำหนดเนื้อหา การจัดเตรียมข้อมูล การเป็นผู้ร่วมรายการ และการเป็นผู้ดำเนินรายการ ด้านการวางแผน ได้แก่ การปรับปรุง - กำหนดรูปแบบรายการ และการกำหนดนโยบาย ด้านการตัดสินใจ ได้แก่ การเลือกเนื้อหาเพื่อออกอากาศ การกำหนดรูปแบบการนำเสนอ การเชิญผู้ร่วมรายการ และการตัดสินใจให้ผู้ฟังโทรศัพท์เข้ามาแสดงความคิดเห็นในรายการ ด้านการประเมินผล มีสองแบบคือ ประเมินผลรายการประจำวัน และประเมินผลรายการทุก 6 เดือน ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ ควรเปิดโอกาสให้เครือข่ายขององค์กรร่วมจัดมีส่วนร่วมในการผลิตรายการอย่างแท้จริง โดยไม่ปิดกั้นการนำเสนอเนื้อหาในทุกรูปแบบ รวมถึงมอบอำนาจการตัดสินใจ การดำเนินงานในทุกขั้นตอน โดยทำหน้าที่เป็นเพียงผู้สนับสนุนและให้คำปรึกษา และในกรณีเกิดปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินงาน ต้องให้

ประชาชนในฐานะเครือข่ายองค์กรร่วมจัดได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และดำเนินการแก้ไขร่วมกับสถานีฯ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

งานวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของเครือข่ายองค์กรร่วมจัดในการดำเนินรายการวิทยุท้องถิ่นเพื่อการมีส่วนร่วม “ฮอมกันกั๊ด ปั่นกันอู้” สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่” เป็นการศึกษาถึงลักษณะการมีส่วนร่วม ใน 4 หัวข้อ คือ ด้านการผลิตรายการ ด้านการวางแผน ด้านการตัดสินใจ และด้านการประเมินผล รวมถึงการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายองค์กรร่วมจัด โดยมีทฤษฎีประชาธิปไตยแบบเน้นการมีส่วนร่วม (Democratic-Participant Media Theory) แนวคิดเรื่องการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance) แนวคิดเรื่องระดับการมีส่วนร่วมของการพัฒนาเป็นกรอบอ้างอิง ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดตั้งรายการวิทยุท้องถิ่นเพื่อการมีส่วนร่วม “ฮอมกันกั๊ด ปั่นกันอู้” เกิดขึ้นจากยุทธศาสตร์การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ที่ต้องการให้องค์กรภาคประชาชนของจังหวัดเชียงใหม่ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วม มีความสอดคล้องกับทฤษฎีประชาธิปไตยแบบเน้นการมีส่วนร่วม กล่าวคือ ลักษณะการดำเนินงานของรายการ “ฮอมกันกั๊ด ปั่นกันอู้” เป็นรายการวิทยุที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกรูปแบบ ซึ่งเป็นไปตามหลักการของทฤษฎีนี้ที่พยายามต่อต้านปรากฏการณ์ การใช้อำนาจของข้าราชการแบบรวมศูนย์อำนาจ นอกจากนี้การผลิตสื่อก็ไม่จำเป็นต้องใช้มืออาชีพ เนื่องจากประชาชนทุกภาคส่วนในสังคม สามารถเข้ามาร่วมดำเนินการในรายการ “ฮอมกันกั๊ด ปั่นกันอู้” และมีสิทธิที่จะใช้รายการนี้เป็นช่องทางการสื่อสารเพื่อสร้างสรรค์ความสัมพันธ์ในชุมชน กลุ่มผลประโยชน์และวัฒนธรรมย่อยต่างๆ การสื่อสารที่มีขนาดเล็กรวมไปถึงมีการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสารได้

แม้ว่าสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ จะเปิดโอกาสให้เครือข่ายองค์กรร่วมจัดรายการวิทยุฯ ในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมผลิตรายการ “ฮอมกันกั๊ด ปั่นกันอู้” ตามแนวคิดเรื่องการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมของรัฐที่นำมาปรับเปลี่ยนแนวการบริหารงานวิทยุกระจายเสียง ซึ่งเป็นสื่อในความครอบครองของรัฐ แต่เมื่อใช้แนวคิดเรื่องระดับการมีส่วนร่วมของการพัฒนา มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์จะพบว่า เครือข่ายองค์กรร่วมจัดรายการ “ฮอมกันกั๊ด ปั่นกันอู้” มีส่วนร่วมแบบเป็นพิธีเท่านั้น ประชาชนในรูปแบบเครือข่ายองค์กรร่วมจัดยังไม่สามารถสร้างการมีส่วนร่วมแบบร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมประเมินผล ในทุกขั้นตอนของการทำงานได้ เนื่องจาก การดำเนินงานส่วนใหญ่ยังอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสถานี

วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นองค์กรของรัฐ เครือข่ายองค์กรร่วมจัดไม่มีอำนาจตัดสินใจในโครงการ และไม่สามารถควบคุมหรือบริหารโครงการพัฒนาได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้นสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ควรพิจารณาการดำเนินการปรับปรุงดังนี้

- สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับแนวคิดการมีส่วนร่วมในการนำมาเป็นกรอบการดำเนินงานของรายการวิทยุท้องถิ่นเพื่อการมีส่วนร่วม “ฮอมกันก็ด ปั่นกันฮู้” เพื่อให้องค์กรภาคประชาชนในรูปแบบของเครือข่ายองค์กรร่วมจัด ได้มีส่วนร่วม/ร่วมคิด/ร่วมทำ/ร่วมประเมินผลรายการวิทยุ และมีส่วนร่วมดำเนินงานในทุกขั้นตอน

- ควรจัดให้มีการประชุม หรือจัดเวทีในการพบปะกันเพื่อปรึกษา หรือแจ้งความคืบหน้าเกี่ยวกับการดำเนินงาน หรือหาแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบรายการให้มีประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมในกลุ่มสมาชิกเครือข่ายองค์กรร่วมจัด จากนั้นจึงร่วมกันวางแผนแนวทางขยายการมีส่วนร่วมออกไปสู่ประชาชนในท้องถิ่นให้มากที่สุด โดยให้เครือข่ายองค์กรร่วมจัด ในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ร่วมตัดสินใจในการดำเนินงาน โดยไม่ปิดกั้นและไม่ใช้อำนาจของรัฐในการควบคุมสื่อวิทยุ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

2. รูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายองค์กรร่วมจัด ยังไม่เป็นรูปแบบของการอาสาสมัครเข้ามาจัดรายการอย่างแท้จริง เนื่องจากสมาชิกบางคนยังเข้ามามีส่วนร่วมโดยการมอบหมายให้มา หรือแม้กระทั่งการถูกเชิญเข้ามาจัดรายการ จึงทำให้การดำเนินงานอาจไม่ได้ทำด้วยจิตอาสาที่จะสร้างการมีส่วนร่วมโดยไม่หวังผลตอบแทน แต่เป็นเพียงการมาทำหน้าที่ตามความรับผิดชอบเท่านั้น ดังนั้นคณะทำงานรายการวิทยุท้องถิ่นเพื่อการมีส่วนร่วม “ฮอมกันก็ด ปั่นกันฮู้” ควรพิจารณาดำเนินการดังนี้

- สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมกับสมาชิกของเครือข่ายองค์กรร่วมจัดที่เข้ามาจัดรายการ และเชิญชวนให้ประชาชนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่จากทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของรายการฯ เพื่อให้ประชาชน หรือองค์กรใหม่ๆ ที่มีความสนใจเข้าร่วมดำเนินรายการ และมีการขยายผลไปยังกลุ่มองค์กรอื่นๆ

- เปิดโอกาสให้กับประชาชนทุกภาคส่วนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของเครือข่ายองค์กรร่วมจัดให้สามารถเข้าร่วมดำเนินรายการได้ โดยมีคณะทำงานเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสม และกำกับดูแลเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นจะได้ร่วมกันแก้ไข

3. การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับรายการวิทยุท้องถิ่นเพื่อการมีส่วนร่วม “ฮอมกันก็ด ปั่นกันฮู้” ไปยังประชาชนทั่วไปให้ทราบถึงที่มาของรายการ การออกอากาศรายการในแต่ละวัน และอาจจะทำการวิจัยถึงความต้องการของประชาชนที่มีต่อรายการวิทยุท้องถิ่นเพื่อการมีส่วนร่วมฯ ซึ่งอาจทำการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้ เพื่อให้

ประชาชนชาวเชียงใหม่ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของการมีส่วนร่วมที่สำคัญว่ามีรายการวิทยุฯ “ฮอมกันก็ด ปั่นกันอู้” ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการได้ เพราะทุกวันนี้ประชาชนชาวเชียงใหม่ส่วนใหญ่ยังไม่ทราบเลยว่ารายการวิทยุรายการนี้ออกอากาศอยู่

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเก็บข้อมูล

1. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบปัญหาคือ กลุ่มตัวอย่างจากเครือข่ายองค์กรร่วมจัดส่วนใหญ่มีภาระหน้าที่หลักที่ต้องรับผิดชอบ ดังนั้นจึงใช้ระยะเวลาค่อนข้างนานในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างให้ครบถ้วน แต่ก็ได้รับความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างเครือข่ายองค์กรร่วมจัดเป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์นั้นก็ยังไม่สามารถครอบคลุมการตอบปัญหาของงานวิจัยนี้ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ได้ ซึ่งในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบ โดยใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม จัดกลุ่มความคิด ด้านการมีส่วนร่วม เพื่อง่ายต่อการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง

2. จากการเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามแล้ว อาจเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความหลากหลายจากกลุ่มตัวอย่างจากหลายองค์กร

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับตัวแปรที่ควรศึกษา

ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรที่อาจจะทำให้งานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์ของข้อมูลมากขึ้น โดยศึกษาตัวแปรเพิ่มเติมดังนี้

1. ผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อทราบถึงนโยบายการบริหารงานสถานีวิทยุฯ ตามแนวคิดการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

2. ประชาชนผู้ฟังรายการ “ฮอมกันก็ด ปั่นกันอู้” เพื่อทราบถึงความพึงพอใจที่มีต่อรายการ “ฮอมกันก็ด ปั่นกันอู้”

ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับเรื่องที่ควรศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

ผู้สนใจศึกษาสามารถนำไปศึกษาวิจัยได้ดังนี้

1. การรับรู้ และความพึงพอใจของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ ต่อยาการ “ฮอมกันกิด ปั่นกันฮู้”
2. ปัญหา และอุปสรรคการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ ในการดำเนินรายการวิทยุท้องถิ่นเพื่อการมีส่วนร่วม “ฮอมกันกิด ปั่นกันฮู้”
3. แนวทางการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมประเมินผลรายการ “ฮอมกันกิด ปั่นกันฮู้” ของเครือข่ายองค์กรร่วมจัด